

د افغانستان اسلامي دولت

د عدلي وزارت

رسمي جريده

قانون مطبوعات دولت اسلامي افغانستان

شماره دوم ۱۶ ميزان ۱۳۷۳ نمبر مسلسل (۷۶۹)

فرمان رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

شماره (۵۹۰)

تاریخ: ۱۳۷۲/۱۰/۱

در باره توشیح قانون مطبوعات

قانون مطبوعات را که به اساس اصل اسلامی امر به معروف و نهی از منکر از طرف کمیسیون مشتمل بر دانشمندان، حقوقدانان و فرهنگیان نخبه کشور در داخل (۹) فصل و (۱۵) ماده ترتیب و آماده گردیده است توشیح میدارم.

این فرمان با متن قانون غرض نشر در جریده رسمی بوزارت عدلیه گسیل گردد.

پروفیسور برهان الدین ربانی

رئیس جمهور دولت اسلامی افغانستان

قانون مطبوعات دولت اسلامی افغانستان

فصل اول

احکام عمومی

ماده اول:

این قانون بتأسی از اصل اسلامی امر به معروف و نهی از منکر و با رعایت ماده نهم میثاق بین المللی حقوق بشر بمنظور تأمین حق آزادی بیان، اندیشه و مطبوعات وضع میگردد.

ماده دوم:

اصطلاحات آتی درین قانون معانی ذیل را دارا میباشد:

۱- مطبوعات: عبارتست از تمام وسایل ارتباط همگانی مانند:

روزنامه، جریده، مجله، رساله، کتاب، موعظه، خطابه و بیانیه.

وسایل بصری: رسم، عکس چاپ شده و پستکارت.

وسایل سمعی: ریکاردها، نوار های ثبت شده، سینماتو گرافی، رادیو تلویزیون.

وسایل اطلاعاتی: آژانسهای اطلاعاتی و مطبوعاتی، نمایشگاه ها، جشنواره ها، تیاترو سرکس.

مطبوعات در این قانون به انواع آتی تقسیم میگردد:

الف: مطبوعات دولتی: مطبوعات متعلق به ارگانهای ثلاثه قدرت دولتی که از طرف این ارگانها تمویل و تجهیز میگرددند.

ب: مطبوعات گروهی: مطبوعات متعلق به سازمانهای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، و فرهنگی که از طرف سازمان های متذکره تمویل و تجهیز میگردد.

ج: مطبوعات شخصی: مطبوعات متعلق به یک شخص که امتیاز آنرا دریافت نموده و از طرف خود شخص تمویل و نشر میگردد.

۲- روزنامه: نشریه که هر روز یا حد اقل در هفته سه روز نشر میشود.

۳- جریده: نشریه که حد اکثر هفته دو بار نشر میگردد.

- ۴- مجله: نشریه که هفته وار، پانزده روزه، ماهوار، دوماهه، سه ماهه، چارماهه، و شش ماهه بصورت مجله نشر میشود.
- ۵- بولتن: نشریه مطبوعی که در آن اخبار فشرده رویداد های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، تبصره ها از طرف سازمان های مختلف، نمایندگهای خارجی و سازمانهای بین المللی مطابق موازین پذیرفته شده ژورنالیزم نشر میگردد.
- ۶- اثر: عبارتست از ژانر (گونه) های مطبوعاتی ژانر های ادبی، رساله کتاب آثار تجسمی و تصویری، سناریو، طرح پدیده های هنری انواع عمده اثر عبارتند از: ایجادی، ایجادی تحقیقی، ترجمه و اقتباس.
- ۷- موقوت: نشریه های مندرج فقره های ۱، ۳، ۴، و ۵ - این ماده.
- ۸- غیر موقوت: نشریه های که مقید بوقت معین نباشد.
- ۹- سالنامه: اثری که سالانه یکبار به نشر میرسد.
- ۱۰- اعلان: اطلاعی که بمنظور منافع و مصالح اجتماعی، اقتصادی و تجارتي به مقصد آگاهی عامه نشر میشود.
- ۱۱- اعلامیه: اطلاع رسمی سیاسی، اقتصادی و اجتماعی که از طرف مقامات عالی دولتی بمقصد آگاهی عامه نشر میشود.
- ۱۲- ابلاغیه: مطالب اطلاعی که بحیث یک ضرورت نشر میگردد.
- ۱۳- مطبعه: مؤسسه اقتصادی، تخنیکی و حقوقی است که طبع روزنامه ها، مجلات، کتابها، جراید، اعلانات، پوستر ها، پستکارت ها و غیره در آن صورت میگردد.
- ۱۴- طابع: شخص که به اساس مالکیت یا نمایندگی، مالک بالفعل و متصدی امور مطبعه باشد.
- ۱۵- ناشر: شخص حقیقی یا حکمی است که اجازه طبع و نشر آثار غیر موقوت را دارا باشد.
- ۱۶- صاحب امتیاز: شخصی حقیقی یا حکمی است که:
- الف: به طبع و نشر وسایل مطبوع موقوت مانند روزنامه، جریده مجله و امثال آن می پردازد.
- ب- به تأسیس و تدویر تیاتر، سینما، سینما توگرافی، دستگاه ثبت موسیقی و آواز، مطبعه و مؤسسه اعلان می پردازد.
- ۱۷- مدیر مسوول: شخصی است که بصورت بالفعل مسوولیت تدویر امور مربوط بوسایل مندرج در جزء (الف و ب) فقره (۱۶) این ماده را به عهده دارد.
- ۱۸- نشر: عملیه ایست که توسط آن پیام وسایل مطبوع برود کاستنگ، وسایل سمعی و بصری در معرض آگاهی عامه قرار داده میشود.

۱۹- رادیو: وسیله ارتباط همگانی سمعی ایست که برنامه های گوناگون اطلاعی، تعلیمی و تربیتی، فرهنگی و تفریحی را از طریق امواج مقناطیسی نشر میکند.

۲۰- تلویزیون: وسیله ارتباط همگانی سمعی و بصری است که با پخش برنامه های گوناگون اطلاعی تعلیمی و تربیتی فرهنگی و تفریحی از طریق امواج مقناطیسی مزایا، مناظر و صحنه های زندگی را بصورت مشهود جلو نظر ها قرار میدهد.

۲۱- سینما: وسیله ارتباطی و انتشارتی میباشد که تصاویر قبلاً ثبت شده را در داخل یک سالون یا محوله در معرض دید تماشاگران قرار میدهد.

۲۲- تیاتر: جای خاصی که در آن نمایشنامه ها، اوپراها، تصاویر متحرک و امثال آن در معرض نمایش قرار داده میشود.

۲۳- نمایشگاه: محلی است که در آن نمایش تصاویر، آثار فرهنگی و هنری، فرآورده های علمی و تخنیکی، امتعه تجارتي و وسایل ورزشی و غیره بمقصد تماشای عامه صورت میگیرد.

۲۴- سرکس جاییکه در آن نمایش های اکروباتیک، نمایش بازی های حیوانات وحشی رام شده بمقصد هنر نمائی، سرگرمی و تفریح صورت میگیرد.

۲۵- جشنواره: برگزاری نمایش ها به مناسبت های خاص در مواقع معین.

ماده سوم:

اتباع افغانستان حق دارند، فکر و احساس خود را توسط گفتار، نوشته، رسم تصویر ثبت روی نوار، تمثیل، حرکت وسایر پدیده ادبی و هنری مطابق اصل اسلامی امر به معروف و نهی از منکر با رعایت اصل آزادی بیان و مطبوعات مسجل در میثاق بین المللی حقوق بشر ابراز نمایند.

ماده چهارم:

انتقاد کننده و انتقاد شونده در نشر و رد انتقاد از طریق مطبوعات حقوق مساوی دارند.

ماده پنجم:

اجازه تأسیس وسایل مندرج در جزء (الف و ب) بند (۱۶) ماده دوم تنها به تبع دولت اسلامی افغانستان مطابق به احکام قانون داده میشود.

ماده ششم:

نماینده‌های سیاسی خارجی مؤسسات بین‌المللی و نمایندگی‌های آن در افغانستان می‌توانند به طبع و توزیع بولتن خبری بعد از حصول اجازه وزارت اطلاعات و کلتور مطابق موازین دیپلوماتیک بپردازند.

ماده هفتم:

سانسور قبل از نشر مجاز نیست.

ماده هشتم:

هر نشریه موقت دارای صاحب امتیاز و مدیر مسوول می‌باشد.

ماده نهم:

هر شماره نشریه موقت حاوی اسم نشریه، محل اداره، اسم و موضع مطبعه، نام صاحب امتیاز، اسم مدیر مسوول و تاریخ نشر می‌باشد.

ماده دهم:

امضاء و هویت کامل صاحب اثر در اصل نسخه حتمی می‌باشد.

فصل دوم

وسایل مطبوع

ماده یازدهم:

ملکیت و امتیاز تأسیس وسایل مطبوع تنها به اتباع، احزاب، سازمانها و دولت افغانستان مطابق قانون داده می‌شود.

ماده دوازدهم:

تأسیس کننده وسیله مطبوع مکلف است بیان نامه حاوی مطالب است بیان نامه حاوی مطالب آتی راجهت کسب اجازه بوزارت اطلاعات و فرهنگ تقدیم نماید:

۱- شهرت مکمل و محل سکونت درخواست دهنده (شخص گروهی و یا دولتی).

۲- اسم نشریه و محل نشر آن.

۳- هدف و مرام نشراتی.

۴- لسانی که نشریه بدان انتشار می یابد.

۵- اندازه و منبع تمویل نشریه.

۶- قطع صحافت، حد اقل و حد اکثر صفحات.

۷- تیراژ نشریه.

۸- اوقات نشر.

ماده سیزدهم:

هر وسیله مطبوع دارای صاحب امتیاز و مدیر مسوول میباشد.

فصل سوم

مطابع

ماده چهاردهم:

ملکیت و امتیاز تأسیس مطبعه به اتباع احزاب سازمانها و دولت افغانستان مطابق به احکام قانون داده میشود.

ماده پانزدهم:

درخواست دهنده تأسیس مطبعه مکلف است بیان نامه حاوی مطالب آتی را جهت کسب اجازه بوزارت اطلاعات و فرهنگ تقدیم نماید:

۱- شهرت مکلمه و محل سکونت.

۲- اسم و محل مطبعه.

۳- السنه ایکه توسط آن طباعت اجرا میگردد.

۴- انواع و اقسام ماشین آلات و تجهیزات طباعتی.

۵- اندازه و منبع و سرمایه در تأسیس و تدیر مطبعه بکار میرود.

ماده شانزدهم:

حکم مندرج در ماده پانزدهم درباره انتقال ملکیت مطبعه نیز واجب الرعایه است.

ماده هفدهم:

مطبعه مکلف به داشتن صاحب امتیاز و مدیر مسوول میباشد.

ماده هجدهم:

اتباع، احزاب و سازمانهای اجتماعی افغانستان که خود مالک مطبعه نباشند.

حق دارند از مطابع دولتی و شخصی مطابق مقررات مالی و حسابی مطبعه مربوط استفاده نمایند.

فصل چهارم

وسایل سمعی و بصری

ماده نوزدهم:

تأسیس و تدویر دستگاه های وسایل سمعی و بصری توسط اتباع، احزاب سازمانها و دولت افغانستان صورت میگیرد.

تأسیسات رادیو تلویزیون و آژانس اطلاعاتی مختص به دولت است.

ماده بیستم:

درخواست دهنده تأسیس و تدویر دستگاه های وسایل سمعی و بصری بیان نامه حاوی مطالب آتی را به وزارت اطلاعات و فرهنگ تقدیم میدارد:

۱- شهرت مکمله و محل سکونت.

۲- نوع وسیله سمعی و بصری.

۳- اسم و محل وسیله سمعی و بصری.

۴- هدف و مرام.

۵- اندازه و منبع سرمایه.

۶- کمیت و کیفیت ماشین آلات و تجهیزات.

ماده بیست و یکم:

هر وسیله سمعی و بصری مکلف بداشتن صاحب امتیاز و مدیر مسوول مطابق احکام قانون میباشد.

فصل پنجم

شرایط و مکلفیت های صاحب امتیاز

ماده بیست و دوم:

صاحب امتیاز واجد شرایط ذیل میباشد:

۱- داشتن تابعیت افغانستان مطابق احکام قانون.

۲- تکمیل سن هجده سالگی.

۳- حصول اجازه کتبی از وزارت اطلاعات و فرهنگ.

۴- نداشتن مأموریت رسمی دولتی، مگر اینکه صاحب امتیاز یک ارگان دولتی باشد.

۵- محروم نبودن از حقوق مدنی مطابق حکم محکمه ذیصلاح.

ماده بیست و سوم:

صاحب امتیاز مکلف است قبل از اجازه بیان نامه خود را به ترتیبی که دین قانون تصریح کرده به وزارت اطلاعات و فرهنگ تقدیم نماید.

ماده بیست و چهارم:

وزارت اطلاعات و فرهنگ مکلف است در خلال حد اکثر یک ماه از تاریخ وصول بیان نامه تصمیم خود را به درخواست دهنده ابلاغ نماید.

ماده بیست و پنجم:

هر گاه درخواست دهنده تصمیم وزارت اطلاعات و فرهنگ را مبنی بر رد بیان نامه مغایر قانون بداند، حق دارد، در پیشگاه محکمه اقامه دعوی نماید.

ماده بیست و ششم:

نشریه، دستگاه و وسیله حق صاحب امتیاز است در صورت انتقال این حق به شخص دیگر مراتب مواد ۲۲ و ۲۳ مجدداً طی میگردد.

ماده بیست و هفتم:

صاحب امتیاز مکلف است بعد از قبول بیان نامه حد اکثر طی مدت یکماه قبل از آغاز کار مبلغی را قرار ذیل تحت تضمین وزارت اطلاعات و فرهنگ قرار دهد:

۱- در صورت امتیاز روزنامه (۱۵۰۰۰۰) افغانی.

۲- در صورت امتیاز جریده (۱۰۰۰۰۰) افغانی.

۳- در صورت امتیاز مجله (۱۰۰۰۰۰) افغانی.

۴- در صورت امتیاز مطبوعه (۱۰۰۰۰۰۰) افغانی.

۵- در صورت امتیاز نشریه غیر موقت (۱۰۰۰۰۰) افغانی.

۶- در صورت امتیاز وسایل سمعی و بصری:

الف: سینما توگرافی (۱۰۰۰۰۰۰) افغانی.

ب: تیتر (۵۰۰۰۰۰) افغانی.

ج: جشنواره (۱۰۰۰۰۰) افغانی.

د: نمایشگاه (۱۰۰۰۰۰) افغانی.

تضمین مندرج درین ماده تا زمانی در حساب بانکی وزارت اطلاعات و فرهنگ قید میباشد که امتیاز و اجازه سلب نگردیده باشد، در غیر آن مبلغ به تضمین دهنده اعاده میگردد.

ماده بیست و هشتم:

(۱) هر گاه صاحب امتیاز تا ششماه بعد از حصول امتیاز نتواند وسیله را که در آن امتیاز حاصل نموده است، عملاً فعال سازد، امتیاز او از اعتبار ساقط میگردد.

(۲) در صورتیکه صاحب امتیاز وسیله ای را که در آن امتیاز حاصل نموده فعال سازد، اما بعداً وسیله امتیاز آن برای سه ماه بدون عذر مؤجه از فعالیت باز ماند، امتیاز او از اعتبار ساقط میگردد.

ماده بیست و نهم:

صاحب امتیاز میتواند، در عین وقت مدیر مسوول وسیله خود باشد مشروط به اینکه واجد صفات مدیر مسوول باشد.

فصل ششم

شرایط و مکلفیت های مدیر مسوول

ماده سی ام:

مدیر مسوول واجد اوصاف ذیل میباشد:

۱- داشتن تابعیت افغانستان مطابق احکام قانون.

۲- تکمیل سن ۲۴ سالگی.

۳- داشتن تحصیلات مسلکی یا تجربه حد اقل سه سال در ژورنالیزم.

۴- محروم نبودن از حقوق مدنی به حکم محکمه ذیصلاح.

۵- نداشتن ماموریت رسمی دولتی، مگر اینکه مدیر مسوول یک ارگان دولتی باشد.

ماده سی و یکم:

مدیر مسوول یک وسیله نشراتی نمیتواند در عین زمان مسوولیت وسیله نشراتی دیگر را عهده دار گردد.

ماده سی و دوم:

مدیر مسوول مکلف به رعایت جدی تساوی حقوق انتقاد کننده و انتقاد شونده در وسیله نشراتی مربوط بخود میباشد.

فصل هفتم

نشرات ممنوعه

ماده سی و سوم:

نشر مطالب ذیل در مطبوعات جواز ندارد:

(۱) مطالبی که موجب توهین علیه دین مقدس اسلام، سایر ادیان و مذاهب گردد.

(۲) افشای اسرار ملی دولتی به نحوی که حاکمیت، استقلال ملی، تمامیت ارضی و وحدت ملی افغانستان را اخلال نماید.

(۳) مطالبی که باعث هتک حرمت اشخاص گردد ی منافی عفت قلم باشد.

ماده سی و چهارم:

هر عمل یا ترک آن که مطابق قوانین دولت جرم شناخته شده، ارتکاب و تحریک به ارتکاب آن بوسیله مطبوعات نیز جرم شناخته میشود.

فصل هشتم

احکام جزائی

ماده سی و پنجم:

بموجب این قانون صاحب امتیاز در حالی مسوول شناخته میشود، که مخالف محتوی بیان نامه خویش و احکام این قانون رفتار نماید.

ماده سی و ششم:

اشخاص حقیقی و حکمی که بدون رعایت احکام این قانون به تأسیس و تدویر وسایل ارتباط همگانی در قلمرو افغانستان بپردازند، وسیله مربوط مصادره و مرتکب محکوم میگردد.

هر گاه تأسیس کننده شخص حقیقی باشد، نظر به حالات حسب ذیل به جریمه نقدی محکوم میگردد:

۱- روز نامه مبلغ (۵۰۰۰۰۰) افغانی.

۲- جریده مبلغ (۲۰۰۰۰۰) افغانی.

۳- مجله (۲۰۰۰۰۰) افغانی.

۴- نشریه غیر موقت (۲۰۰۰۰۰) افغانی.

۵- مطبعه (۳۰۰۰۰۰) افغانی.

۶- سینما توگرافی (۲۵۰۰۰۰۰) افغانی.

۷- تیاتر (۵۰۰۰۰۰) افغانی.

۸- جشنواره (۲۵۰۰۰۰) افغانی.

۹- نمایشگاه (۱۰۰۰۰۰) افغانی.

هر گاه تأسیس کننده شخص حکمی باشد نظر به حالات حسب ذیل به جریمه نقدی محکوم میگردد:

۱- روزنامه (۷۵۰۰۰۰) افغانی.

۲- جریده (۵۰۰۰۰۰) افغانی.

۳- مجله (۴۰۰۰۰۰) افغانی.

۴- نشریه غیر موقت (۳۵۰۰۰۰) افغانی.

۵- مطبوعه (۵۰۰۰۰۰۰) افغانی.

۶- سینما توگرافی (۵۰۰۰۰۰۰) افغانی.

۷- تیاتر (۱۰۰۰۰۰۰) افغانی.

۸- فیسیتووال یا جشنواره (۵۰۰۰۰۰۰) افغانی.

نمایشگاه (۵۰۰۰۰) افغانی.

ماده سی و هفتم:

(۱) هر گاه صاحب اثر که قانوناً مستوجب تأدیه یا مجازات شناخته شده معلوم باشد بحیث فاعل جرم تحت تعقیب عدلی قرار می گیرد، درین حالت مدیر مسوول بحیث شریک جرم تلقی میگردد.

(۲) هر گاه صاحب اثر معلوم نباشد مسوولیت ناشی از نشر مطلب تنها متوجه مدیر مسوول میباشد.

ماده سی و هشتم:

در صورتیکه صاحب امتیاز بجریمه نقدی محکوم گردد و در خلال یک ماه از تاریخ صدور حکم جریمه نقدی را تأدیه نکند، مبلغ محکوم به از پولی که به تضمین گذاشته اخذ میشود و هرگاه مبلغ تحت تضمین کافی نباشد متباقی مبلغ محکوم به از دارائی محکوم علیه مطابق به احکام قانون تحصیل میگردد.

ماده سی و نهم:

هر گاه صاحب امتیاز از شرایط بیان نامه خویش تخلف ورزد، بار اول تأدیب و در صورت تکرار با تعطیل وسیله نشراتی یا التوای امتیاز تا یکسال یا بسلب امتیاز محکوم میگردد.

ماده چهارم:

تأديب انواع ذيل را دارد:

۱- جريمه نقدي (حد اكثر يكصد هزار افغانی).

۲- تعطيل:

الف: نشريه موقت تا سه شماره.

ب: وسايل سمعی و بصري تا سه هفته.

فصل نهم

احكام نهايي

ماده چهل و يكم:

نشريات موقت و غير موقت، فلم ها نمايشنامه ها، ويديو كست ها، و امثال آن كه از خارج توريده ميشود، و همچنان فلم ها و نمايشنامه هائيكه توسط اتباع دول خارجي در افغانستان تهيه ميگردد، وقتي فروش، توزيع يا نمايش داده شده ميتواند كه اجازه قبلي وزارت اطلاعات و فرهنگ را حاصل نمايد.

ماده چهل و دوم:

تهيه فلم هاي سينماتوگرافي از طرف اتباع خارجي در افغانستان مربوط به اجازه قبلي وزارت اطلاعات و فرهنگ ميباشد.

ماده چهل سوم:

تابعيت بمقصد اين قانون مفهوم حقيقي ميباشد كه در قانون تابعيت افغانستان درج گرديده است.

ماده چهل و چهارم:

(۱) وسايل ارتباط همگاني مكلف بداشتن اساسنامه اي ميباشد كه در آن اهداف، تشكيل، وظائف، وسايل مالي و غيره مطابق احكام مندرج در قانون مدني درج ميگردد.

(۲) وسايل ارتباط همگاني مكلف اند يك نسخه از اساسنامه خود را بوزارت اطلاعات و فرهنگ تقديم نمايد.

مادهٔ چهل و پنجم:

(۱) وزارت اطلاعات و فرهنگ مکلف است اداره ای را بمقصد انسجام امور مربوط به ثبت و سجل وسایل ارتباط همگانی ایجاد نماید.

(۲) وظایف و صلاحیتهای ادارهٔ مندرج در بند اول این ماده توسط مقررۀ جداگانه تنظیم میشود.

مادهٔ چهل و ششم:

وزارت اطلاعات و فرهنگ مکلف است تا به منظور حفظ مبلغ تضمینی حساب بانکی خاص را در یکی از بانکهای دولتی افتتاح نماید.

مادهٔ چهل و هفتم:

بمنظور این قانون حزب و سازمان اجتماعی نهاد حقوقی و اجتماعی میباشد که در قوانین احزاب و سازمانهای اجتماعی تسجیل می یابد.

مادهٔ چهل و هشتم:

بمنظور تحقق جریان آزاد اطلاعات وزارت اطلاعات و فرهنگ برای نمایندگان وسایل جمعی داخلی و خارجی تسهیلات ممکنه را فراهم میسازد.

مادهٔ چهل و نهم:

صاحبان امتیاز و مدیران مسوول وسایل ارتباط همگانی که قبل از انفاذ این قانون بکار آغاز نموده اند.

مکلف اند در خلال مدت دو ماه از تاریخ انفاذ این قانون احکام و شرایط مندرج این قانون را در فعالیت های خویش رعایت نمایند.

مادهٔ پنجاهم:

احکام این قانون بر طبع و نشر کتب درسی و عملی مکاتب و مؤسسات تحصیلی و تحقیقی عالی و مسلکی تطبیق نمیشود.

مادهٔ پنجاویکم:

این قانون بعد از توشیح رئیس جمهور دولت اسلامی افغانستان نافذ و در جریدهٔ رسمی نشر میگردد و با انفاذ این قانون، قانون مطبوعات منتشره مورخ ۱۳۶۶/۱۰/۲۱ و احکام سایر اسناد تقنینی مغایر به آن ملغی شناخته میشود.